

detve: „Liv vagyok, Liv maradok“. Szomorú multjukban és jelenükben ez a hősies hitvallás az, amiért őket legföbbre becsüljük.

A finneken kívül az esztek az a másik nép, amely tekintélyes műveltséget teremtett magának és megőrizte nemzetiségét 7 évszázad embertelen elnyomása alatt is. De a szenvedések nem törték őket meg és nyelvükből népi egyéniségükből, nem vetköztették őket ki. Műveltségnek a népi műveltség az alapja.

DÁNIEL ISTVÁN

Szemelvények

Az „*Observatore Romano*“ (A Vatikán hivatalos lapja) október 14.-iki számában a következőket olvassuk: „A katolikus ifjuságnak a Szt. István katedrálisban megtartott gyűlésén Innitzer hercegérsek kitartásra buzdította az ifjuságot. A templomból kijövet az ifjuság (kb. 6000-en) éltette Innitzert. Erre a hitleristák „a mi hitünk Németország, vesszen Innitzer!“ kiáltással feleltek. A katolikus ifjuság a kihívásra nem reagált. Az S. A. terroristái később kövekkel támadtak az érseki palotára és követelték az érsek gyűjtőtáborba való toloncolását.

Másnap október 8.-án este a tüntetés megismétlődött. Az ablakokat bevették. A „népharag“ megnyilvánulását a rendőrség nem akadályozta meg. A tüntetők a kapukat fölfeszítették és betörték az épületbe. Hogy a szentségőrést megakadályozza a prclátus lenyelte a szent ostyát, mielőtt még a tüntetők, akik odaértükben elvertek egy papot, a kápolnába jutottak volna. A hitleristák szétverték egy szobrot, széttörték egy keresztet; A következő tárgyak eltüntek: a bíbor palást, a kardinális gyűrű és egy mellkereszt. Széttörték az egész berendezést, a művészi értékű képeket. Az egyik titkárt le akarták dobni az emeletről az uccára. Csak a békésbb elemek közbelépése mentette meg. A rendőrség körülbelül háromnegyed óra mulva jelent meg,

de senkit nem tartóztattak le. A tüntetők a „Deutschland, Deutschland über alles“-t énekelve oszlottak szét. Ezek után Bűrckel, Austria helytartója, éles intézkedéseket helyezett kilátásba a papság, a csehek és a zsidók ellen, akik szerinte a tüntetés egyedüli okai voltak.“

Napred, list za narod, Beograd.

„A népszabadságoknak is megvan a maguk külső és belső ellenégeik. Hábrúban a katonai, békében a polgári bátorság védi őket. És ahogy a csataterőről való megfutamodás, vagy a fegyverletétel árulást jelentenek, ugyanúgy a polgári bátorság hiánya a hazánköröcsi árulásával egyenlő. A hazát nemcsak fegyverrel védhetjük, de férfiúi szóval és határozottsággal is.

Ha a katonáival hasonlítjuk össze a polgári bátorság magasabb fokú erény. A háborúban a veszedelem közvetlenül fenyeget. Az ember fegyverrel áll a poszton és mindenkinek, aki körülötte van fegyver van a kezében. Ott van a fölöttes és parancsait végre kell hajtani, mert a hadi-törvények körülmények között a merészség célszerű is. Békében azonban látszólag közvetlen veszély nem fenyeget. Az ember eszedül rendelkezik saját lépései fölött. Egyszerűen tőle függ, hogy jecait védi-e és hogyan védi. A politikai kötelességek nem teljesítése, vagy rosszul teljesíté-

se, semmiféle kézzel fogható büntetéssel nem jár. Sőt, sokszor jutalomban is részesül, míg a politikai gerincességet gyakran üldözik.

Tudjuk, hogy a polgári bátorságnak meg vannak a maga társadalmi előfeltételei. Az anyagilag független ember bátrabb lehet annál a szegénynél, akinek megélhetése a hatalmon levők akaratától függ. Ezt az erényt könnyebb olyan államban gyakorolni, ahol jogrend van, mint az olyan társadalomban, ahol az állami végrehajtószervek a közvélemény szavát elfojtják. A polgári bátorságot az erős társadalmi szervezetek támogatják, míg a szervezetlen és fejletlen közösség elvonja erejét. A jóban különben könnyű jónak lenni. Az igazi polgári bátorság a nehézségekkel és kísértésekkel párhuzamosan nő és ez az erkölcsi erő, amely egy nép nagyságát jelenti.

Ahogy valamely nép a csatátelen elvesztheti szabadságát, ugyanugy elvesztheti azt, ha békében a politikai erőszakkal szemben közömbös, vagy gyöngye marad. Ezért nem elég, ha az országot fenyegető veszély felett kezünkkel lemondóan legyintünk. A fontos és döntő pillanatokban határozott tett válik szükségessé. Időről-időre a rosszban is meg kell állni hegyünket. Mint minden javat, a szabadságot is esetről-esetre védeni kell. A szabadság ára békében a polgári bátorság. És ha ezt idejében nem mutatjuk ki, később vérrel kell fizetnünk."

Seljačko kolo Zagreb. „Ne engedjük meg, hogy a fájdalom rajtunk urrá legyen. Nem lágyítjuk meg vele azokat, akik ellenünk vétkeztek, de saját ellenállásunkat ássuk alá. Szorítsuk össze fogunk és az igazságtalanság okozta elkeseredésből merítsük azt az erkölcsi erőt, amely, ha eljön az idő, az ütésnek ellenállhatatlan lendületet ad. És ez az idő eljön, mert addig jár a kórsó a kútra míg el nem török, — tartja a közmondás.“

„Sokan nem tudják, hogy a földművesek vám fejében az ekére kilónként 5. dinárt fizetnek. Ez azt jelenti, hogy egy 60 kilós eke után 300 dinár vámot fizet a paraszt. Továbbá 1 meter cementért, amit nálunk gyártanak 70—80.— dinárt fizetünk és ugyanezt a cementet Délafrikába szállítva a jugoszláviai gyárak 25—30.— dinárért adják el.“

A Népszövetség katonai évkönyve szerint ma 30%-kal több ember áll fegyverben, mint 1914-ben. Ugyancsak a közlöny a világ 64 fő államára vonatkozólag a hadikiadásokat milliárd aranydollárokban a következőképp tünteti föl:

1913	2 és fél
1935	5
1937	7

Ebből a hét milliárdból Európára 4 és fél esik.

Krónika

Tollerhez az ismertnevű német íróhoz, akit Hitler állampolgárságától megfosztott, az angol külügyi hivatal levelet intézett. A levélben a külügyminiszter rokon-szenvéről biztosítja Tollert, aki nek kezdeményezésére a Spanyolország polgári lakosságát segítő nemzeti bizottság megalakult. Toller hiszi, hogy az akcióhoz Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke is csatlakozik. A segélyezés orvos-ság és más szükségelti cikkek küldése alakjában történik. Toller kijelentette, hogy a kanterberi, joriki és velszi érsok is teljes erejükkel a bizottság mellé állnak, azonkívül a svéd, norvég, dán és az újzealandi kormány is megígérték segítségüket.

*

Chamberlain az Alsóházban teljes komolysággal kijelentette, hogy a müncheni határozat a demokrácia győzelmét jelenti.

*

A szlovák kormány uralmi jel-szava: „Egy Isten, egy párt, egy nép“.

*